

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

|                                |   |  |                |  |   |                       |
|--------------------------------|---|--|----------------|--|---|-----------------------|
| Pest'a<br>Doineca<br>3/15 maiu | Va esi in fia-care domi-<br>neca, cu portrete si alte<br>ilustratiuni.<br><br>In fia-care anu prezume-<br>fantii ca eta dóne tab'ouri<br>pompsce. | Pretiulu pentru Austri'a<br>pe ian.—jun. 4 fl. pentru tablou<br>80 cr.<br><br>Pentru Romani'a<br>pe ian.—jun. unu galbenu, pentru<br>tablou trei sfanti. | Nr.<br><br>18. | Cancelari'a redactiunii<br>Strat'a lui Leopoldu Nr. 21,<br>unde sunt<br>a se adresá manuscriptele si banii<br>de prenumeratiune. | Prenumeratiunile se potu<br>face la tóte postele.<br>Pentru Romani'a in libra-<br>ri'a dloru Socecu et comp.<br>in Bucuresci. | Anulu<br>VI.<br>1870. |
|--------------------------------|---|--|----------------|--|---|-----------------------|

BCU Cluj / C. Cavriliu Munteanu. Library Cluj

(1812—1869.)

De câte ori cetim istori'a nóstra natiu-  
nala, de câte ori avem ocaziune sê admirâmu  
intr' ins'a tari'a de viétia a natiunii nóstre,  
acelu talismanu salvatoriu, ce a sustienutu pre  
dins'a in decursu de secolu in contra tuturor  
violintieloru barbare: totu-de-una ne inchi-  
nâmu acestei poteri, totu-de-una incepemu sê  
adorâmu mai multu acestu talismanu; si in-  
chinandu-i-ne cu adoratiune, esclamámu: Acésta  
natiune va traí in eternu, câ-ci are — tari'a de  
viétia!

Asié e! Numai natiunea aceea póte sê tra-  
iéscá, numai acelu poporu póte sê aspire la  
unu viitoriu frumosu, care posede in sine tari'a  
de viétia. Déca frundiárimu istori'a universala,  
si déca studiámu istori'a diferiteloru popóre,  
— vedemu, câ paginile ei ni-a conservatu nu-  
mele si memori'a a multe popóre, cari in reali-  
tate adi nu mai esistu, au disparutu de pe fa-  
tia pamentului, s'au amalgamisatu in altele  
mai tari, au peritu, câ-ci ele n'au avutu des-  
tula tari'a de viétia. Si considerandu tóte aceste,  
ne convingemu de nou, câ natiunea romana are  
multa tari'a de viétia, câ-ci de cumva n'ar avé.  
ar fi peritu de multu, precum au peritu tóte

popórele slabe sub loviturile mortale ale seco-  
liloru vitregi.

Acésta tari'a de viétia a ei a fostu conti-  
nua, ea s'a manifestatu in tóte timpurile, si  
totu-de-una candu numai impregiurârile ini-  
mice reclamáu o resistintia barbatésca si poter-  
nica; da, a fostu continua, câ-ci geniulu ace-  
stei natiunii in toti secolii ne-a inzestratu cu  
barbati devotati santei nóstre cause, cari fiindu  
la innaltímea misiunii lor, n'au incetatu nici  
odata a potentíá acésta tari'a de viétia, ci ne-  
contentitu o desvoltau, si puneau base mai si-  
gure pentru esistinti'a, in florirea si prospera-  
rea ei.

Acesti barbati toti aveau numai o tînta,  
toti nisuiáu s'ajunga unulu si acel'a-si scopu,  
dar câile lor de multe ori diferiau, intoemai  
ca terenulu pe care stateau; unii luptau cu ar-  
mele fisice, altii cu cele spirituale; unii pro-  
moveau interesele materiale, altii cele intelec-  
tuale, — si astu-felu toti se intruniau la unu  
nobilu si sublimu scopu finalu: la innaltiarea  
natiunii lor.

Dar in acésta lupta sublima nu aveau toti  
roluri egale; unii erau meniti sê implinésca

misiuni mai importante, — ér alții capetara unu cercu mai micu, unu terenu mai angustu, pentru desvoltarea talentului lor productiv, si pentru promovearea marelui si sacrului interesu natiunalu. E bine, ori câtu de neinseminate aru fi serviciile, ce ori care dintre ei le-a facutu in favorulu acestei natiuni impilate, noi, posteritatea, trebuie sê ne inchinâmu cu veneratiune memoriei lor, câ-ci si ei au contribuitu la garantarea esistintiei nôstre, câ-ci ei au moritu facându-si detorinti'a fatia cu natiunea lor.

Modestulu barbatu, alu caruia portretu ilustréza numerulu presinte, asîsdere a fostu unulu dintre acei barbati ai nostri, carii de si avura unu micu cercu de activitate, dar pe acestu terenu desvoltara tóta poterea lor instructiva, de care fura capabili; a fostu unulu din acei fii adeverati ai mumei nôstre comune, cari si-alesera o sarcina pré frumósá, aceea a intaririi basei viitoriului nostru, educatiunea generatiunii presinte.

Gavrilu Munteanu fu nascutu in lun'a lui fauru alu anului 1812, in satulu Vingardu din prefectur'a Albei inferióre in Transilvani'a. Parintele seu crá cantoru bisericescu, si introduse pe fiulu seu in primele cunoscintie ale cetirii si scrierii, asió încâtu tinerulu Gavrilu deja in etate de siese ani cetea apostolulu in bisericá, ér in etate de diece ani esplicá si „cazani'a“ la ómeni. Parintele vediendu rarele talente ale fiului seu, lu-duse la scóla in Alba-Iulia, unde in anii 1823—30 facu studiele normale si gimnasiale, éra pentru invetiarea sciintieloru mai innalte filosofice si juridice lu-tramise la Clusiu in academi'a de acolo, unde le si facu in anii 1831—34.

De óre ce pe acele timpuri pentru junii romani in Transilvani'a tóte carierele erau inchise, afara de cea preotiésca, ér pentru acésta junele juristu nu simtiea nici o aplecare, dîse remasu bunu patriei sale dulci natale, si trecu in Romani'a, si acolo in etate de dóue-dieci si doi de ani fu numitu prefectu alu studiiloru in internatulu colegiului S. Sava din Bucuresci. Doi ani de díle petrecu junele Munteanu la acestu institutu, implinindu-si detorinti'a cu multu zelu, si castigandu-si iubirea si stim'a invetiaceiloru si mai mariloru sei.

La anulu 1836 se deschise unu campu mai largu pentru activitatea sa de cultura natiunala. „Regulamentulu Organicu“ alu tierii romanesci, pusu atunci in vigóre, ordiná infiintiarea a patru seminarie pentru instruirea tineriloru, cari se resolvira pentru carier'a preo-

tiésca. Din aceste seminarie unulu trebuia sê se deschida la metropolí'a din Bucuresci, éra celelalte trei la trei episcopate ale Romaníci, adeca la Ramnicu, Buzeu si Argesiu. Pe acelu timpu episcopulu Buzeului crá invetiátulu Cesariu, alu carui nume va ilustrá pentru totu-de-una istori'a literaturii nôstre natiunale. Acestu barbatu luminatu si patriotu mare, cunoscendu considerabilele calitáti intelectuale ale junelui profesoru din Bucuresci Gavrilu Munteanu, lu-chiamá sê ocupe catedr'a de profesoru si inspectoru alu noului seminaru preotiescu din Buzeu. Munteanu acceptá invitatiunea, si la 15 augustu 1836 deschise cursulu seminariulu cu o cuventare ocazionali bine scrisa si bine simtita. Optu ani petrecu dinsulu la acestu institutu, facendu natiunii sale cele mai mari servicie, si instruindu tinerimea clericala in sciintiele necesarie.

La anulu 1844 metropolitulu din Bucuresci voiá sê faca o reforma radicala in sistemulu propunerii sciintieloru teologice, conformu asiediamintelor teologice de la universitátile Europei apusene. Spre a realisá, acésta idea frumósá, metropolitulu mai nainte de tóte ingrigi de profesori buni, si chiamá pe parintele Ioanu Popasu, pe atunce antáiulu protopopu alu Brasiovului, sê ocupe functiunea de inspectoru si profesoru la seminariulu mitropolitanu; asemenea invitá si pe I. Maioreseu si G. Munteanu pentru câte una din catedrele sciintieloru teologice. Munteanu, bucurandu-se d'a poté fi aplicatu éra-si in capitala, acceptá invitatiunea, si dete dimisiunea de la Buzeu, si in 1 septemvre 1844, se rentórse éra-si la Bucuresci. Dara sórtea a decisu altu-felu. Munteanu nu potu sê ocupe catedr'a sa la seminariulu metropolitanu, din cauza, câ metropolitulu si-a schimbatu planulu, nu introduse sistemulu nou, ci conservá totu celu vechiu, si numi pre Dionisiu Romanu conducatoriu alu seminariului metropolitanu, éra pe Munteanu lu-tramise la episcopí'a de Argesiu, incredintiandu-i organizarea acelu seminaru. Munteanu ocupá cu bucuria acésta nóua catedra, si fiindu totu-odata inspectoru conducatoriu alu seminariului, functiuná cu multu zelu ca profesoru pana la memorabilulu anu 1848.

Acestu anu, care cutrierá cu o putere gigantica tóta Europ'a, produse si in Romani'a eveneminte mari. Idei nóue se ivira la ordinea dílei, si intunecara tendintiele retrograde. Schinteile libertátii petrunsera in tóte anghiu-rile, si aceste insufletira pe „juni, barbati, si tineri din munti si din campii.“

Aceste sunete ale libertății renascându-se entuziasmara și pe Munteanu; nici el nu potu rezista dorului, de a veni în serviciul patriei sale mame; dar și altmintre desgustatu de unele intrige antinaționale, ce se incuibara atunce în unele parti ale Romaniei — parasi patri'a sa adoptiva și se rentorșe în Transilvani'a, unde numai decătu fu alesu membru alu comitetului romanu din Sibiiu, și totu-odata membru alu comitetului pentru apărarea țerii, — deci se asiediă în Sibiiu, și remase acolo pana ce generalulu Bem ocupă acestu orasiu. Atunce se retrase éra-si în Romani'a, devastandu-i ungerii tôte cele ce dinsulu si-a castigatu în decursu de patru-spre-diece ani.

Dar după sugrumarea revoluțiunii Munteanu veni de nou la Sibiiu, ocupandu-se de aci înainte mai alesu cu scriei diuastice, prin cari demustră sacrulu motivu alu luptei Romanilor din Transilvani'a în anul 1848—9.

Dar „ont revient toujours à ses premiers amours“ dîce francesulu. Astu-felu și Munteanu în midiloculu distractiuniloru sale de tôte dîlele și-aduse a minte a dese ori de ocupațiunea sa prédilecta, de educațiunea junimii studiöse; și meditandu astu-felu, doriă din adanculu animei sale a reintră pe carier'a sa de professoru. Dorulu lui se realiză nu peste multu, că-ci în Brasiovu se fondă unu gimnasiu romanescu, unde dinsulu la 1851 ocupă o catedra de profesor, éra în 1853 fu insarcinatu cu directiunea acelu gimnasiu, în care calitate funcțiună pana 'n anul 1869, candu din caus'a bólei sale fu silitu a-si da dimisiunea.

Meritele lui G. Munteanu pe campulu invetiamentului romanu sunt necontestabile, că-ci dinsulu si-a implinitu cu consciința misiunea sa; a fostu unu adeveratu profesor, care n'a avutu alta dorința decătu înflorirea națiunii sele. Dinsulu are o multîme de invetiacei, atātu la noi, cătu și de dincolo de Carpati, — dintre cari multi se bucura de o stima mare din partea națiunii întregi.

G. Munteanu a fostu unulu din acei barbati, pe cari guvernulu Romaniei i-a alesu pentru fondarea Societății academice romane. Dorere, acésta capacitate eminenta n'a potu surcurge multu la lucrările academicei noastre, și abié participandu la o sesiune, dimisiună din sinulu acelei Societăți, unde dinsulu ocupă unu locu atātu de onorificu.

Remane acuma sê mai însrâmu aice operele literarie ale barbatului de a carui biografîa ne ocuparamu în presinte. Dinsulu a conlucratu la tói'a periodica, ce se publică în Ro-

mani'a sub titlulu: „Vestitoriulu bisericei;“ dintre articuliu sei publicati în acésta fôia celu mai importantu e disertatiunea intitulata „Meditatiuna religiösi.“ La anul 1842 a tradusu renumit'a opera a lui Göthe: „Suferintiele junelui Werter.“ La anul 1845 a tradusu din limb'a latina „Urmarea lui Crest.“ Despre activitatea sa literaria după sugrumarea revoluțiunii vorbiramu mai susu. Aice mai adaugemu, că în 1854 a publicatu aceste opere: „Manualu de Geografîa după Bellinger“ și „Geografîa biblica;“ totu în acestu restimpu a colucratu cu Baritiu la compunerea dictionariului germano-romanu. La 1856 a tiparitu unu „Cuventu,“ rostitu cu ocașiunea publicatiunii decretulu ministerialu despre recunöscerea gimnasiului romanu din Brasiovu de gimnasiu publicu. La 1857 scöse la lumina „Cartea de lectura pentru gimnasia,“ — ér la 1858 traduse din Tacitu: „Viéti'a lui Agricola.“

Principal'a sa lucrare se tipari în anii 1860—61, sub titlulu: „Gramatic'a romana“ în doué tomuri. Totu în acestu anu publică pentru a dáu'a ór'a „Cartea de lectura pentru gimnasia.“ În anul urmatoriu traduatiunea sa din Svetoniu: „Viéti'a celor 12 cesari,“ premiata de generosulu conte Scarlatu Rosetti cu 250 fl. În fine mai adaugamu aci câte-va „programe“ gimnasiale redactate de dinsulu, în cari asîsdere publică căti-va articoli sciențifici.

Atât'a zelu și diliginția a frantu corpulu debilu, și Gavrilu Munteanu după o bóla indelungata repausă la Brasiovu în 12/28 decembre 1869, și astu-felu națiunea perdù pe unu bravu fîu alu ei!

Memori'a sê-i fîa binecuventata!

## Unu suspinau din Carpati.

**S**i éta ah! Parinte, frumós'a ta faptura  
Ajunse éra-si timpulu sinistru și fatalu;  
Ursitele ingrate a supra-mi se conjura,  
Sentinti'a cea de mörte s'a scrisu în tribunalu!

Trecut'am dieci de seculi prin mîi de mîi tem-  
peste,

Si dulcea mea viétiä din tôte a scapatu;  
Ér adi se 'ncerca-o ceta prin urlete funeste  
Si ast'a s'o rapésca din sinu-mi sfasiatu.

Credeam că-i plinu pocalulu de lacrimi si 'ntristare,

Si-acuma o sê 'ntimpinu si eu unu timpu seninu;  
Credeam că-su la limanulu epocii de scapare,  
Dar sortii nu-i ajunse amarulu meu suspinu!...

N'atura-i revoltata, si geniulu reu doresce  
Prin arm'a tiraniei sê secere omoru;  
Êr dulcea de sperantia ce anima-amagesce,  
Lovita de furtune, s'ascunse sub unu noru.

Si sinulu meu celu june remase locu de gele,  
Teatrulu suferintiei din timpii cei barbari,  
Menitu s'arete lumoi tablou de dî le rele,  
Cum fuseriá odata sub Huni si sub Tataři :

Betrani loviti de sôrte cu pletele albite,  
Si crini de primavéra tiranii blastemandu;  
Si mamele cu pruncii pre drumuri prigonite,  
Si flori scaldate 'n lacrimi pre campuri suspi-  
nandu . . .

Êr lumea-asié-i de cruda si-atâtu de depravata,  
Câtu nici nu mai privesce la sbuciumarea mea;  
Si négr'a tirania atâtu de desfranata,  
Câtu crede că pamentulu e numai pentru ea.

La cin' sê cereu, Parinte, acuma dar scapare,  
La cin' sê cercu dreptate, — candu omulu o-a  
proscrisu ?

Sê cercu la fariseii ce striga 'n lumea mare:  
S'apunu, sê moriu indata că-ci crime am co-  
misu ? !

Ah, nu-i sinceru pamentulu, e plinu de violare,  
Proscrisa e dreptatea, crudelu alu lui terimu!  
La ceriuri numai, Dómne, tientesce-a mea spe-  
rare.

Acolo persecuatii respalata mai gasimu !

La tine 'ngenunchiu si eu, alu sortiloru ministre,  
Sê plangu a mele patimi, sê plangu alu meu  
destinu;

S'acusu fara-de-legea, pocalele sinistre,  
Ce omulu mi-impune sê beu a loru veninu !

Demanda de se póte, sê tréca de le mine  
Acestu mandatu alu sortii, crudelu si dorerosu;  
Acésta óra trista, si óra de suspine  
Menita ca sê-mi stinga-alu vietii radiu fru-  
mosu . . . .

Ajunsu-mi-a tempest'a, ce 'n secali de dorere,  
Pre valuri spulberate me fece sê plutescu;

Ajunga-i dar si sortii delung'a ei placere,  
Câ-ci spunu sinceru naturei in carea patimáscu :

De n'a 'ncetá furtun'a, ce sórele mi-ascunde,  
De na 'ncetá flagelulu, ci totu me va lovi, —  
De n'a 'ncetá dorerea, ce anim'a-mi petrunde,  
De n'a 'ncetá si reulu, — ci totu m'oru prigoni :

Miscá-se-voru Carpatii, si frantea-loru carunta  
Va frange varg'a mortii ce plana-a supra mea;  
Clatí-se-va pamentulu sub lupt'a loru cea crunta,  
Si vâile si codrii de tîpete-oru suná ! . . .

Moise Toma.

## Tribunulu.

— Drama in 3 acte. —

(Urmare.)

*Mari'a* : Dar onórea si reputatiunea mea voru fi ucise cu totul.

*Lazlo* : Eu sum vinovatulu si lumea pre mine me va condemná.

*Mari'a* : Nu cugeti inse, câ prin acést'a vei departá de la noi pre contele Vilmos? Ti-ai uitatu óre ce amu fostu vorbitu? Ne-amu decisu a gratiá pre Teresi'a, ca sê mai facemu o incercare pentru cununi'a ei cu contele.

*Lazlo* : Dar dta nu-ti aduci a minte, câ Teresi'a nu primesce gratiarea nóstra sub acésta conditiune? Nu cugeti, câ dins'a nu va iubi nici odata pre acel'a ce-i impunemu noi? Vedi, dómna, cum stau lucrurile; ele trebuic descurtate!

*Mari'a* : Eu voiu, ca Vilmos sê-mi fia ginere.

*Lazlo* : Va sê dîca: nu voiesci a-ti mai revedea fic'a?

*Mari'a* : Da, voiu s'o revedu, câ mi se rumpe anim'a dupa dins'a.

*Lazlo* : E bine, ce-mi mai vorbesci dara de contele?

*Mari'a* : Lazlo, nu-mi spuneai tu de-o miie de ori, câ nime nu merita man'a Teresicii mai multu decâtu Vilmos? Ce vrei sê faci acum? Vrei sê devina si fic'a mea consórtea unuiu omu esítu din trevele misieliei iobagesci? Ha, déca mi-ai facutu mie acésta rusîne, n'o face si fiecei mele!

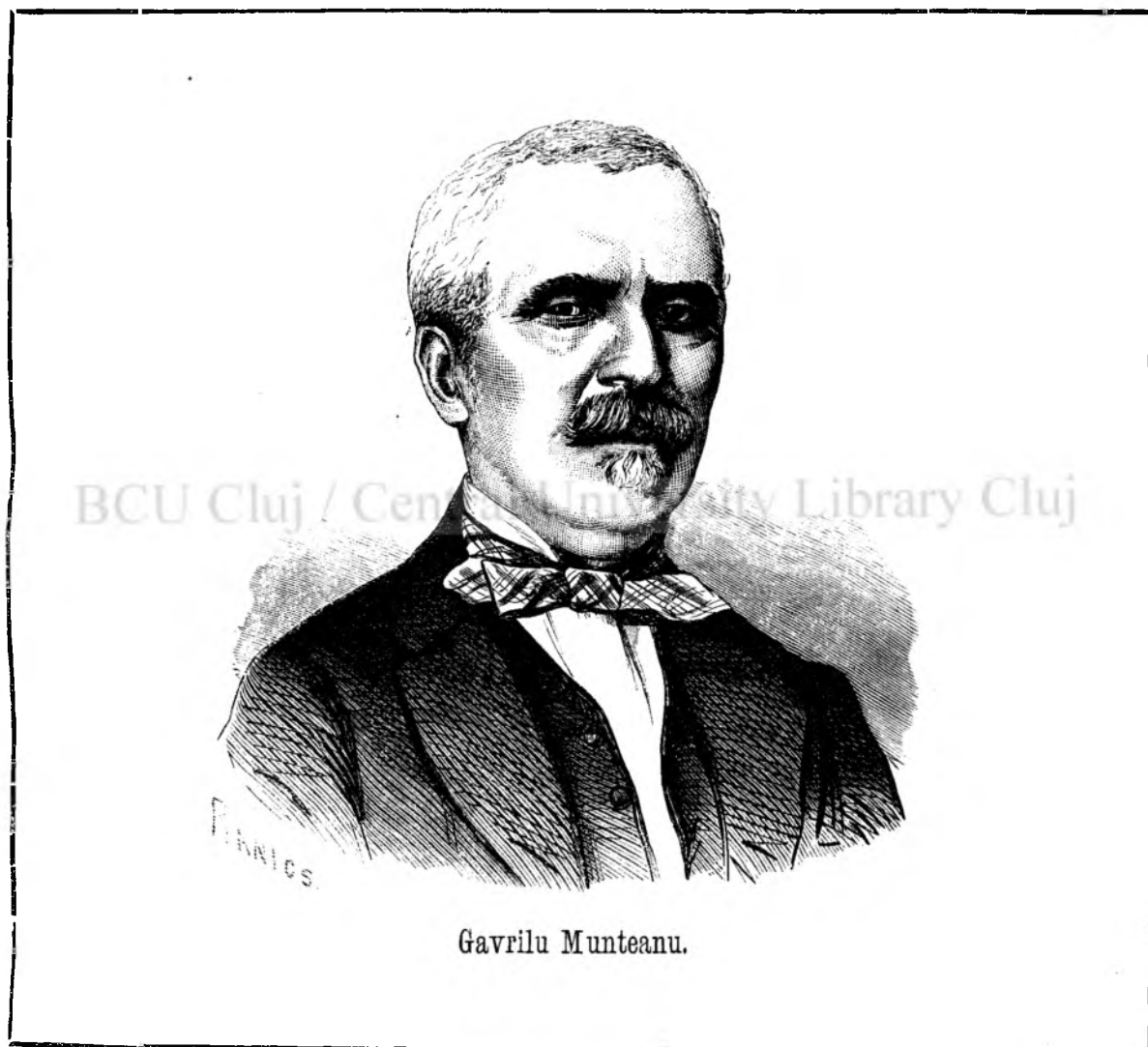
*Lazlo* : Lasa-me, dómna, ca sê resuflu si nu me mai insarciná cu lucruri ce trecu preste potintia. Eu voiu a-mi revedé fic'a si-ai cere iertare pentru crim'a comisa in contra ei. Unu sin-

guru modu mi-póte impliní acésta dorintia; dta vei sê-lu cunosci mai tardiu. Aide acum in biroulu meu si vedi cum me voiu adresá catra acea martira a nedreptâti nóstre. Aide sê-i marturisimu gresiél'a nóstra, s'o mai rechiamâmu odata si sê-i . . . dar destulu, câ-ci preste câte-va momente vei sê scíi totulu — (ié o luminare si iese,) O Teresio, cum voiu fi de fericitu candu te voiu stringe in bratie!

*Mari'a:* (urmandu-lu) O fic'a mea, inze-

*Mateiu:* Aici in cas'a acést'a Ea dórme inca. D'abié acuma potù sê inchida ochii, serman'a. Tóta nóptea s'a luptatu cu cele mai teribile suferintie. O, de-ai sci ce-a trasu amarit'a din ór'a aceea, candu s'a despartítu de dta!

*Teodoru:* Mi-o inchipuiam eu, Mateiu, dar ce sê fiu facutu? Nu o-asíu fi lasatu atât'a timpu singura, déca detori'a nu m'ar fi tienutu pana acuma sub arme. Acum'a inse repur-



Gavrilu Munteanu.

daru speram eu, ca sê te vedu fericita langa nobilulu teu mire! Sermanulu cõnte, pentru cine s'a dusu óre sê se mai lupte?

### SCEN'A III.

(O piatia in satu.)

*Teodoru, Mateiu.*

*Teodoru:* Unde este Teresi'a, Mateiu, unde e?

tandu cea din urma invingere, am alergatu la dins'a, ca s'o mangaiu si sê fiu cu ea pentru totu-de una. Dar pentru ce suferi ea asié de tare?

*Mateiu:* Ti-am spusu câ din ór'a decandu v'ati despartítu, m'a mai vediutu dí buna. In totu momentulu se ingrigea de sórtea dtale si se tenea, ca nu cum-va sê-i te rapésca nesiguranti'a armeloru. Fia-care dí o parasiá obosita de grigi si fia-care diminétia o gasiá chinuita

de visuri. De câte-ori me întrebá ce-am audítu de dta, si nu-i poteam respunde, eschiamá desolata: „O Mateiu, déca sórtea m'ar lasá fara elu, pre cine voiu mai avé eu in lume? Asié se tanguiá, apoi se topiá in lacrimi. Eu plangeam cu dins'a, dar nu sciam sê-i ajutoru. Chiar asta nópte, credeam c'o sê remanu fara ea; dar ceriulu i-a venitu intr'ajutoriu si te-a adusu ca sê-i redai viéti'a. Cum se va bucurá vedindu-te; da, se va bucurá si eu me voiu bucurá cu dins'a. Dar s'o lasámu sê se reposese.

*Teodoru*: Inse parintii ei n'au voitu sê mai scfa nimicu de dins'a.

*Mateiu*: Da, indata ce a aflatu, câ suntemu aici, i-au scrisu c'o gratiadia.

*Teodoru*: Si ce li-a respunsu Teresi'a?

*Mateiu*: A respinsu invitarea loru si li-au scrisu, cá fara dta nu se va duce de aici.

*Teodoru*: O, ce sufletu fidelu!

*Mateiu*: Asié li-au respunsu. Si astadi pana in diua sosí alta scrisóre de la prefectulu; éta-o. Scfe Domnedieu ce noutâti va mai cuprinde. Abié acceptu sê se descepte Teresi'a ca s'o citésca. (Danu vine alergandu.)

#### SCEN'A IV.

*Teodoru, Mateiu, Danu.*

*Danu*: Aici esti, tribune? Te cautam pretutindené ca sê-ti aducu o veste.

*Teodoru*: De siguru câ me ascépta ómenii nostri ca sê-i concediediu. Bine, Danu, bine. Le voiu da drumulu catra casa. Noi ne-amu facutu detori'a in acésta parte a tierci. De trei ori am stinsu pre inimizii si nu ne mai amenintia nici unu periculu din partea loru. Déca ne va chiamá o nóua detorfa, vomu revení la arme si ne vomu luptá de nou.

*Danu*: Asié ar fi sê facemu, déca nu s'aru ridicá alte nevoi a supra-ne.

*Teodoru*: Ce dîci, amicul meu?

*Danu*: Sunt dóue lucruri ce ne cam bantuescu: unu inimiziu nou se apropia si...

*Teodoru*: Si cine e acelu inimiziu?

*Danu*: Vilmos, tribune, infamulu conte.

*Teodoru*: Vilmos? Elu carele me rogá sê-i fiu amicu, vine sê se lupte cu mine? E bine, sê ne luptámu! Dar intieles'ai, capitane, ce-va despre oscirea lui?

*Danu*: Mi s'a spusu câ n'are decátu o mana de proletari si de servitori.

*Mateiu*: (in parte.) Éra si-a scosu capulu acea hidra spurcata. Nu sciu ce fiori me pe-trundu candu audu numele lui.

*Teodoru*: Nebunulu ce este! Elu vine c'o

mana de ómeni sê infrunte pre ai nostri. Dar bine face; câ doriau de multu sê dau fatia cu dinsulu pre campulu de lupta. Aide, capitane, sê ne punemu in ordine si sê-lu asceptámu.

*Danu*: Dar stai, câ nu ti-am spusu tóte.

*Teodoru*: Ce vrei sê dîci, Danu?

*Danu*: O parte din óstea nóstra a cam inceputu a murmurá...

*Teodoru*: Pentru ce si 'n contra cui?

*Danu*: Permite-mi tribune, sê-ti vorbescu sinceru ca la unu frate. Unii din ómenii nostri dau semne de nemultumire fatia cu tine. Se plangu de disciplin'a pré aspra; dîcu câ nu se cade a-i aprí de la ori-ce jafu, fiindu câ averile domniloru sunt adunate prin munc'a si sudorile loru. Ba ce e mai multu, unii aréta deja unu felu de nesupunere si declara, câ nu-si voru mai versá sangele fara nici o dobanda.

*Teodoru*: Se póte, Danu, ca Romanii nostri sê ratacésca astu felu? Óre nu m'am portatu eu cu dinsi mai multu ca unu parinte, decátu ca unu comandantu? N'am impartítu intre ei ori-ce dobanda? Ce sê le mai sciu face? Sê-i lasu dóra in voi'a loru, ca sê faca tóte câte le place? Atunci ar fi mai bine sê parasimu lupt'a cu totul, câ-ci ne voru macelá inimizii pre rendu, ca pre o turma ratacita. Sê mergemu dar la dinsi ca sê-i luminámu, sê le spunemu câ nu ne luptámu pentru jafu, ci pentru libertate.

*Danu*: S'alergamu de graba, c'au inceputu deja a se respandí cu glótele.

*Teodoru*: (câtra Mateiu.) Intra la Teresi'a si-i spune câ mai am o lovitura de facutu, apoi me voiu întórece ca sê fiu cu dins'a pana la mórte (ese cu Danu.)

*Mateiu*: (singuru) Éta nefericiri nóue pentru biét'a copila. Suferintiele ei voru reincepe mai teribilu decátu pan'acuma. Dar nu voiu sê-i spunu nimicu despre apropiarea lui Vilmos. Acum sê intru, s'o desceptu si sê-i dau scrisórea. O, de-asii calcá intr'o óra buna preste pragulu acest'a! (intra.)

#### SCEN'A V.

*Ferenz. Mai multi Romani.*

*Ferenz*: (In costum romanescu.) Aideti, aideti aici, câ nu e nime sê ne asculte. Trebuie sê ne intielegemu, trebuie sê hotarimu, — câ tirani'a nu mai e de suferitu.

*Unu romanu*: Da, trebuie s'avemu si noi vr'unu folosu de-atât'a sange ce s'a versatu pana asta-di.

Altulu: Dar eu socotescu c'amu dobanditu destulu, scapandu-ne pre noi si pre fiii nostri de iobagía.

*Ferez*: Ha, câtu amu fi de nebuni, cre-diendu un'a ca acést'a! Voi nu sciti câ e o min-ciuna, cu carea ne tiene tribunulu sub arme. Elu nu se lupta pentru noi, nu; nici pentru noi, nici pentru copiii nostri. Se lupta pentru imperatía si pentru sine însu-si. Da, asié e, ómeni buni, asié. Apoi facandu-se pace, Teo-doru va cere de la imperatía carte de nobilime. Pre banii dobanditi in lupta va sê-si cumpere mosfa; iar noi vomu fi iobagi si i le vomu lucrá. Atunci vai de capulu nostru, baeti, vai de capulu nostru! Vomu asudá mai multu de câtu pan'acum; si pre de alta parte vomu dá imperatíei dâri grele, vomu dá copiii nostri ca sê militeze prin tieri straine.

### I. Lapedatu.

(Finea va urmá.)

## CÂNTURILE POPORALE.

26.

Bate, Dómnoc, si mai lasa  
Câte-o copila frumósa!

27.

Mandr'a mea, mandra María,  
Fati'a ta-i scrisa 'n hartia.

28.

Ast'a luna núi de buna,  
Câ mi ambla mandr'a nebuna.

29.

Bata-te crucea necasu,  
Câ de micu baiétu te-am trasu,  
Dar' de-asiu trage câtu am trasu!  
De mandrutí'a nu me lasu.

30.

Resari luna si te suic  
Si mai ffi badei socie.

31.

Duce-m'asiu cu lun'a 'n noru,  
Nu me potu de-alu mandrii doru;  
Duce-m'asiu cu stelele,  
Nu me lasa mandre'le.

32.

Vai lelitia pentru tine.  
Multu necasu la casa-mi vine.

33.

Mandr'a mea de asta véra  
Vin' sê ne iubimu noi éra!

34.

Du-te doru cu Ternav'a,  
Nu-mi mai rumpe anim'a,  
Dute doru cu Muresiulu,  
Nu-mi mai rumpe sufletulu!

35.

Mandr'a cea cu haina nóua,  
Mi-a ruptu anim'a in dóue,  
Tu ai rupt'o, tu mi-o léga,  
C'unu firu de metasa négra!

36.

Candu gandescu mandra la tine,  
S'aprinde anim'a 'n mine;  
Candu te vedu mandra 'n portitia,  
Par' câ vezu o paunitia.

37.

Lele, cu de dorulu teu  
Nu mai potu scapá de reu.  
Candu gandescu mandra la tine.  
Plange anim'a in mine.

38.

Ast'a mandra nu-i dreptu,  
Sê-mi porti tu banii pe pieptu  
De la mine din sierpariu  
Si eu sê n'am unu cretariu.

39.

Tragu in reu ca altu 'n bine,  
Las' sê tragu, câ n'am pe nime,  
Câ pe cine amu avutu  
Si-a pusu fati'a la pamentu.

40.

Lelisióra, gur'a ta  
Pentr'unu galbenu, nu o-asiuda;  
Pentr'unu galbenu, pentru doi  
Pentru doi-spre-diece boi.

Culese din giurulu Sibiului si publicate de

Ioane P. Vladu.

# SALONU.

## CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Pest'a 11 maii. —

În momintele prezente, cându scriu aceste sîr, alti ómeni parasescu cei patru paretî, între cari fura închisi tóta iern'a si iesu la campulu verde, la padure, sê gaste unu acru nitielu mai curatu, si langa unu pocalu de bere sê se bucare de primavér'a renviata

Si sê me credeti, este multu mai placutu a ne delectá în juncti'a si incantamintele naturei triumfátorie, decátu a siedé singuru singurelu în o odaia solitaria, si gârbovitu la o mésa, a medítá despre — urítu.

Pentru aceea speru, cã níci dvóstre nu veti contestá, cã si eu nu tu mai bucuosu m'asiu duce acuma cu vr'o societate interesanta în paduriti'a ora-iului, decátu sê coversezu aice cu — pén'a mea, si scriindu aceste sîre sub impresiunea urítului, sê facu sê ve uríti si dvóstre, cari veti avé laudabilulu curagiu d'a le ceif.

Si fiindu cã acuma tóta fantasi'a mea e sub apesarea unui urítu, ce dincolo de Carpati s'ar numi dóra ennuitate, despre ce asiú poté sê vi scriú, déca nu despre — urítu?!

Înainte de ast'a cu trei ani, în o frumósá dí de véra, me preambam cu unu cunoscutu în feerie'a gradina din Versailles de langa Paris.

Admirandu frumusetile artistice de acolo, eram incantatu în gradulu supremu, si nu aflam cuvinte d'a poté esprime admiratiunea mea.

Cunoscutulu meu, unu studentu romanu la Paris, vedicindu e altatiunea mea, se 'ntórse catra mine, si mi-díse:

— Acestu parcu pomposu pentru aceea agita atátu de multu tóte simtiemintele nóstre; pentru aceea face o impresiune atátu de gigantica a supra nóstra, pentru cã într'insulu artea omenésca s'a aliatu cu natur'a divina, spre a ne farmecá. Aice, departe de sgeomotulu cutricatoriu alu Parisului, artea are putere mi mare, cã-ci ea în natura totu-de-una e mai admirabila.

Cunoscutulu meu a avutu dreptu. Totu-de-una mi-aduce a minte de cuvintele dinsului, de câte ori — orbitu de lustrulu orasielor si ingreunatu spiritual-minte de multele spectacole — iesu la unu satu cãtu de mitutelu.

Atunce par' cã traiescu în o alta lume. Disparu norii de pe fruntea mea, spiritulu meu si-capeta o elasticitate, devíu vioiu, veselu, fericitu, cã-ci vedu natur'a cu nenumeratele sale frumuseti, compuse de celu mai mare artistu, — de Domnedieu.

De câte cri sgeomotulu sburdalnicu alu orasiului influintiéza a supra mea apesatoriu; de câte ori spiritulu meu e aprópe d'a se 'nadusi în caotele orasiencu; de câte ori vreu sê scapu de — urítu, totu-de-una iesu la sate, séu oelu pucinu la campulu verde, séu la munti în paduro.

Dar níci odata satele n'au atát'u farmecu pentru mine, ca si în serbatori; cã-ci serbatori níci nu mai sunt în orasie, ci numai la sate.

Sub impresiunea acestoru simtieminte decisei a

petrece serbatorile Pasceloru de estu-timpu în satu, la caminulu parintiescu atátu de multu iubitu.

În sambet'a Pasceloru, deminéti'a la siese óre, insocitu de amicul meu B., me aflam la gar'a calei ferate, cu dorinti'a de a plecá ambii la tíera, — si facédu-ni diverse planuri despre viitóri'a nó-tra distractiune, asceptamu cu sete momentulu în care vomu plecá si — gratia inventiunii lui Robertu Foulton! — peste câte-va óre facédu o caletoria de dieci de mile, vomu ajunge la loculu doritu.

Conversandu astu-felu, ne trédíramu ca din chiar seninu cã obiectulu principalu, fara de care nu potemu face níci unu pasiu, a remasu a casa.

Cã ce a fostu acelu obiectu? La acésta întrebare nu vi potu respunde romanésce, ca nu cumva sê rideti de noi; inse atát'a vi potu spune, cã latinulu i díce „Nervus rerum gerendarum,“ — si declarandu acésta, me rogu de toti cetitorii acestei fi i sê nu esplíce dameloru întielesulu acestoru cuvinte!

E bine, facédu acésta inspaimentoria descoperire, numai decátu luaí o birja, si spunédu birjariului sê mane iute, plecai inderetru la locuinti'a mea. Inso birjariulu nu pentru aceea este pe tanu ca sê mane iute, ci — par' cã ar fi intratu chiar în acele mominte în societate pentru crutiarea animaleloru, ceca ce nu existe — a manatu atátu de incetu, incátu trecu jumetate de óra, pe candu sosí éra-si la gara.

În momentulu sosirii mele audíi o fluoratura strasnica, si trenulu plecá. Eu si fratele B. ne uitamu unulu la altulu, si ambii aruncamu priviri ofatatorie dupa trenulu; de pe care — intaidíramu.

Tóte planurile nóstre fura nimicite. Ne cuprínse o gróza Nu scieamu cum sê scapámu de Pest'a si cu dins'a de — urítu?!

Dar unde ní erá necesulu mai mare, acolo se aflá mai aprópe — conductorulu. Astu-felu unulu dintre conductorii calei ferate ne consultá sê plecámu cu trenulu de la Timisióra, care pornése cu o junetate de óra mai tardíu, acésta la Tiegled se intelnése cu trenulu de la Debretínu, deci acolo vomu poté trece în acél'a.

Acceptaramu cu bucuria indrumarca, si astu-felu scaparamu de — urítu.

La díce óre diminéti'a sosiramu la Tiegled. În momentulu candu noi intram în curtea gurei, de acolo se audieá o fluoratura.

De siguru se ajustéza locomotivele, — combinaranu noi cu semi-siguri'tate.

În fine sosiramu. Întrebarea prima, ce adresaramu conductorului de acolo, fu, — cã unde stá trenulu, care merge spre Debretínu?

— Chiar acuma plecá, — respunse elu.

— Dar cum se poté ast'a? Au nu ascepta aice dupa trenulu aceta? — întrebaramu noi.

— Ba, totu-de-una ascepta, inse asta-di din întemplantare a plecatu mai de graba, decátu de altadata.

— Chiar asta-di!... Si candu vomu poté noi plecá d'aice mai departe?

— Sér'a la optu.

La audiulu acestoru cuvinte teribile par c'amu



fi inmarmuritu ambii, nu mai poturamu grai nici unu cuventu.

A stá de la 10 óre deminéti'a pana la 8 sér'a, fara nici o ocupatiune, in Tiegled! Ce intervalu in-spaimentatoriu! Ce petrecere! Err!

Vi poteti intipui, câ ni erá de totu — urítu.

Acuma ce sê facemu?

Intraramu in ospetaria. Acolo erau vr'o cincispre-diece mese asternute. Pocalcele cele multe atrageau indata atentiuinea. Neavendu altu lucru, si ca sê tréca timpulu, incepuramu a le numerá. Câte-su? — ne'ntrebaramu unulu pe altulu, terminandu numeratulu. Fia-care spuseramu altu numeru. La ast'a se escá intre noi o disputa, si in urmare a acesteia le numeraramu inca odata fia-care separatu, apoi amendoi la olalta, ca sê ne convingemu; care are dreptu? Resultatulu fu, câ nici unulu nu numeraramu bine.

Dar afara de acésta, ocupatiunea nóstra mai avú si acelu resultatu, câ sub decursulu ei trecú — unu patrariu de óra. Asié dara inca noue óre si trei patrare!

Apoi numeraramu sticlele, scaunele, servietele, sarariticile, aprindielele, si totu ce gasiramu in sala, — dar in fine ne uriramu si cu numeratulu, si esíramu in curte. Abié ne preambларamu câte-va secunde, si éta ne tredíramu, câ si acolo numerámu casele, magazinele, locomotivele, vagónele si tóte obiectele ce ni se presintara. Ah, ce petrecere!

Langa casa zariramu o gradina. Ne duseramu acolo. Gradin'a nu pré erá spatiósa, dar totu-si destulu de mare sê ne potemu preamblá intr'ins'a. Dar nici preambларca nu ni oferiá multe placeri. Terminaramu si ast'a. In o parte sapau doi ómeni. Ne apropiaramu de ei, si ambii luaramu in mana câte o sapa, si incepuramu a lucrá ca doi dílari. Inse in scurtu ne convinseramu, câ este multu mai placutu a scrie poesii la umbra, decâtu a sapá la sóre. Ni dederamu dara dimisiunea, dupa ce ne osteniramu binisioru. Lucratorii ni multiamira suridiendu, si ne invitara sê poftimu si de alta-data! Cum sê nu? Bucurosu, fórte bucurosu!

Ne uitaramu la orologiu. Erau unu-spre-diece óre. — Asié dara numai noue mai aveamu inca. Bagatelu!

Amiculu meu B. propuse o preambларe in orasiu. Plecaramu numai decâtu. Ce o dreptu, in orasiu nu este nimica de vedíutu, dar cu atât'a nesipulu este mai mare intr'insulu. Apoi canii? La fia-care pórtá ne intimpinau câte trei-patru. Erá unu adevératu eroismu a trece intre ei. Dar si noi observamu nencetatu o atitudine strategica. Unulu grigea de o lature, celalaltu de alt'a. Astu-felu sosiramu pana 'n piatia. Acolo apoi ne petrecuramu bine. O cióra sborá necontentitu in giurulu turnului, fara ca sê se póta asiediá. Ne opriramu, si mai multu de unu patrariu de óra ne uitaramu totu la ciór'a aceea, cum totu sborá si de câte ori voiá sê se asiodie, totu-de-una alunecá, si de câte ori alunecá totu-de-una rideam. Apoi n'a fostu asta petrecere buna?

Dar in urma si gimnastic'a ciórei ni se para monotóna, plecaramu dara mai departe si spre bucuri'a nóstra. zariramu o cafenea. Peste câte-va minute eramu la locul doritu. In cafenea nu erá nime, decâtu numai unu billard vechiu ca vai de elu. Bucuri'a nóstra ajunsu la calme, si ca billardisti pasiunati ce suntemu, (in cincii ani jocámu odata,) cugetaramu, câ éta momentulu celu mai potrivitu, candu nevedíuti de nime

po temu sê aducemu jertfa pe altariulu acestei arti. Numai decâtu si incepuramu joculu. Inse billardulu erá fórte reu, totu se miscá, si astu-felu candu unulu jocá, celalaltu trebuia sê-lu ticna, ca sê nu se 'mbórde. Dar asta nu ne confundá. Si pe billard bunu totu asié seimu noi sê jocámu. In fine, dupa ce ni petrecuramu de ajunsu, lasaramu câti-va sieseri pe billardu si ne rentórseramu.

Pe candu sosiramu la gar'a calei ferate, erá o óra dupa prandiu. Asié dara numai siepte óre mai aveamu inca! A petrece siepte óre in o societate de dame cu spiritu, va sê díca a fi in raiu, — dar a stá numai o óra la gar'a solitaria a unei câli ferate, ar fi o pedépsa mare si pentru inimicii mei.

Ne puseramu la prandiu. Mai antáiu prandí unulu si celalaltu vorbiá, — apoi incepú celalaltu, si celu d'antáiu vorbiá, — numai ca prandiulu sê dureze mai multu, si atât'a lu-lungiramu, încátu in restimpulu acel'a si Lucullus ar fi potutu prandí. Totu-si candu ne scolaramu, erau numai t:ei óre. Inca cincii! Dómne ajuta!

Diuarie de cetitu nu mai aveam, câ-ci câte duseramu cu noi tóte le cetiramu si de trei ori, ma inca si anunciurile le scieamu de-a rostulu. Noroculu nostru, câ erá la mine unu numeru din „Familia,“ si nu scieamu ce insemnéza gácitur'a din acelu numeru. Dar ce folosu! In câte-va mominte deslegaramu si ast'a! Apoi facuramu ambii câte o gácitura, si o dederamu unulu altuia pentru deslegare. Si ocupatiunea asta ni rapí mai multu de óra. Ne uitaramu la orologiu. Erau patru óre si diumetate. Inca trei si dóue patrarie. Ah!...

Amiculu meu B. erá mai norocosu decâtu mine. Elu si-procurá de la unu servitoriu o carte. Paginele prime i lipseau, dar totu-si se potea sci, câ este unu romantíu, si inca tomulu alu cincile. Ast'a inse nu-lu confundá de felu, lu-ceti cu atentiuinea, cu tóte câ nici n'a vedíutu tomurile antecedente.

Inse si eu mi-gasii ce-va de cetitu. Deschisei cuferulu, si acolo vedíui cu multa suprindere, câ papucii mei — Domnedieu sê-mi ierte peccatulu! — erau in pachetati intr'unu numeru vechiu alu „Concordei.“ De doi ani nu mai vedíusem acestu diariu, si de atunce nici nu cetisem din elu atât'a ca si acuma. Numerulu erá din 1863.

Dar in urma terminai si ast'a. Eram chiar desperatu, candu voindu sê-mi facu o tígara, observai, câ tutunulu meu erá invelitu in „Fóia invetiatoriloru poporului.“ Nici odata n'asiu fi cugetatu, ca vederea acestei foi sê-mi póta causá o bucuria atâtu de mare. Nu, pe legea mea! Fóia acésta e mare, si aveam prospectu sê-mi potu petrece cu ea o óra intréga. Asié se si intempla. O curatíi frumosu si o cetíi din inceputu pan'a 'n capetu, din dóscá 'n dóscá. De a servitu fóia acésta cui-va dreptu binefacere, apoi eu sum acel'a. Celu d'antáiu si dóra celu din urma! Gratía tfe „Fóia invetiatoriloru poporului!“ Pe candu o ispraví, erau siepte óre.

Asié dara numai o óra mai trebuia sê acceptámu. Numai o óra! Dar ast'a ni para mai lunga decâtu unu secolu, câ-ci nu mai aveamu altu ce-va de cetitu, decâtu burs'a si comunicatiunea cáiloru ferate din foile nóstre politice.

In fine sosi trenulu de séra de la Pest'a. Noi ocuparamu numai decâtu locu, nu cumva sê mai intardíamu odata, si astu-felu sê fimu siliti a incepe de nou

petrecerile noastre din acea di. La optu ore clopotielulu suna a trei'a ora, locomotivulu fluera, trenulu pleca; noi, obositi de atat'a petrecere, ne facuramu cruce ca scaparamu, si ne inclinaramu in bratiile lui Morfeu.

De cumva dora si dvostre ati adormitu de uritu, la cetirea acestoru sire, scusati-me, ca-ci precum vedeti conversarea acest'a s'a scrisu de uritu si totu despre — uritu

Iosifu Vulcanu.

### Curierulu modei.

— Pest'a 12 maiu. —

Ce frumoasa-i prima-ver'a!

Tote au imbracatu altu vestmentu; totulu are alta toaleta.

In ori care parte vomu privi, pretotindene ni se presinta o alta panorama.

Tote sunt mai amicabile si mai atragatorie!

In tote anghiuirele domnesce vioitiune!

Este dara imposibilu, de a mai remane intre notonele parati a le locuintei noastre, ci suntemu constrinsi, chiar de natura, a esi la liberu.

Da, se mergemu, ca-ci acuma numai pe acolo avemu se cercamu pre frumoasele, si asié numai pe acolo vomu poté scrutá mai bine mod'a presinta.

O toaleta frumoasa contribuie forte multu la farmeculu unei femei.

Este constatatu, ca cu catu se scie imbraca cineva mai cu gustu, cu atatu este mai placutu.

In sesonulu presinte toaletele sunt forte frumoase, colorea predominanta este colorea deschisa.

Se facemu dar o revista preste toaleta!

Eta se apropia o frumoasa domnisióra.

I siede mai bine in toalet'a de acum, decatu in ceca, in care o vediuamu — adi ierna la baluri.

Vestmentu-i *Romulu* gatitu din *taffetaline*-albu, pe din josu cu doue sire de inretiture late, e compusu cu multu gustu. Frumosi'a vestmentulu ei inse se intre-gesce mai alesu prin garniturele de *grosgrain* venetu si atlasu albu, aninate a supra inretitureloru. Tunic'a, de nainte e cam rotunda, er din apoi forméza unu anghiu si e decorata cu prime anguste de colorea garnitureloru.

Manecile lunge si deschise forméza doi flusturatori.

Domn'a acest'a bruneta si-a alesu toaleta forte frumoasa. Inca nu am vediuu vestmentu lucratu cu atat'a gustu.

Acestu vestmentu se munesce *Adelaide* si este gatitu din *alpaca* punctata de colorea lil'a cu basa alba. Sucn'a din josu e decorata cu trei sire de inretiture late, — asemene si paletionulu; — de nainte inse este desfacuta in form'a unei semi-lune. Marginile inretitureloru sunt decorate cu prime anguste de atlasu ros'a. Spacelulu e previedutu cu deschisatura.

Inse priviti numai colo la drept'a!

Ce frumoasa toaleta!

Vestmentulu intregu este gatitu din *taffetaline* cu garniture de *taffetas*.

Sucn'a este un'a. Pe marginea din josu este de-

corata cu o prima lata de atlasu venetu. Preste acésta prima, sucn'a e coadunata intr'unu siru de inretiture late si aceste inretiture apoi cercuite prin patru sire de prime anguste de atlasu venetu.

Tunic'a este alba, pe margini decorata cu atlasu venetu, ici colo cate o cocarda si in fine este umflata si nainte si napoi.

Spacelulu e naltu si netedu din taffetas venetu si este incinsu cu unu brâu mai multu latu decatu angustu.

Ni place si vestmentulu acest'a de colóre mai inchisa. E gatitu din *taffetas* suru. Pe din josu este decoratu cu doue sire de inretiture anguste, preste care apoi este unu altu siru mai latu.

Paletionulu este gatitu din *faile* negru si decoratu cu garniture de atlasu negru.

Partea din apoi forméza o tunica. Paleri'a e gatita din dintele negre si decorata cu prime sure.

Umbrelele sunt mai tote cu manunchie lunge, — de cele scurte abié vediuamu cate-va.

Paleriele de paie inca nu se ivira de locu. Mai multe paleriele sunt din dintele si inca de cele gatite din dintele albe.

Decoratiunile palerieloru, se intielege, sunt totu numai florile.

Velurile lunge inca se mai scurtara, ma cele mai multe palerie nici ca-su cu veluri.

Toalet'a barbatiloru inca e modificata. Vestmintele se gatescu mai alesu din materie de coloru deschise si se croescu dupa corpu, — nici large nici strimte.

Cilindrulu este neaportatu de trebuintia — asié e mod'a ce se faci?

### CE E NOU?

\*\*\* (*Diu'a de 3/15 maiu.*) Diu'a, in care acestu numeru va ajunge in manile onorab. nostru publicu, este diu'a memorabila de 3/15 maiu. Acésta di de mare insemnata pentru noi Romanii de dincóce de Carpati, acésta serbatoria natiunala se va serba si in anulu acest'a in mai multe parti locuite de Romani. Eta ce ni se scrie din Gherl'a: „Onorabile domnule redactoru! Sunt mominte, in cari omulu uita de egoismu si se inaltia in regiunile fericite ale idealulu, in regiunile idealulu natiunalu; sunt mominte, in cari fia-care uitandu-se de sine, se ingrisesce numai de fapte mari si generose, de fapte cari se fia in interesulu totulu, din care face parte — si astu-felu de mominte sunt serbatorile natiunale; de asemenea mominte se va poté bucura si gusta si societatea teologica: „Alexi-Sincaiana“ din Gherla in 3/15 maiu a. c. in acea di insemnata si remarcabila, candu elitea natiunii romane de dincóce in Carpati in numeru de 40,000 a proclamatu pe campulu libertatii de la Blasiu principiile libertatii si independintiei. Dreptu aceea me rogu se inregistrezi in colonele pretiuitulu dtale diuariu, ca societatea teologica de aice „Alexi-Sincaiana“ si-va tiené a dou'a siedintia publica in 3/15! Unu membru alu societatii.“ (Te rogamu se ni tramiti unu reportu scurtu despre decursulu siedintiei! Red.)

\*\*\* (*Societatea „Transilvani'a“* va serba aniversarea esistintiei sale asisdere in 3/15 maiu. Pregatirile

s'au si inceputu, si se spera, că serbarea va fi câtu se pôte de splendida.

\* \* \* („*Convorbirile literare*“) din Iasi, publicandu apelulu comitetului esmisu de inteliginti'a romana din Buda-Pesta in cestiunea teatrala, lu-insotiesce cu cuvinte calduröse si atrage atentiunea publicului „a supra acestei frumoşe intreprinderi.“

\* \* \* (*Aflămu cu bucuria*) că in mai multe parti locuite de Romani s'au si deschisu liste de contribuiuri si oferte in folosulu fondului teatralu. Salutămu cu placere aceste manifestătinii ale opiniunii publice, si ne rogămu ca banii incassati sê se tramita numai decātu la comitetulu instituitu, ca astu-felu câtu mai curendu sê se póta elocă pentru fructificare ! Intr'aceea éta ce ni se scrîe din Gherl'a : „Cu placere, ti-facu cunoscutu, că sublim'a idea a infintiării unui teatru rationalu a causatu multa bucuria in clerulu tineru de aice. Acestu cleru tineru imprasciandu-se in scurtu timpu de la institutu pe feriele de véra, va conclurá din respoteri pentru propagarea acelei idei salutarie, si-va tiené de cea mai santa si placuta detorintia a cascigá prin indemnulu si insufletirea sa câtu mai multi spriginitori la realisarea aceleia.“ Recomendămu acestu osemplu intregi junimi studiöse !

\* \* \* (*Sinódele*) bisericei gr. or. romane din Transilvani'a, Banatu si Ungari'a, s'au deschisu tóte in dominec'a Tomei, procedendu mai antăiu la verificarea deputatiloru, apoi la alte agende de multa importantia. Despre celu din Sibiu, precum si despre celu din Aradu diuarielie politice publica reporturi pré interesante, — inse despre sinodulu din Caransebesiu nu avem inca nici o impartesire mai speciala. Dar de la Blasiu candu vomu audî ce-va imbucuratoriu in privinti'a acést'a ?

\* \* \* (*Alegerea de la Tasnadu.*) unde in locul repausatului Cucu se alese unu deputatu magiaru, fu sangerösa. Relativu la acésta alegere „Federatiunea“ publica urmatoriulu telegramu : „Alegerea de deputatu in Tasnadu s'a intemplat in 3 maiu ; bataia infricosiata escata de unguri ; doi romani morti, siese greu raniti. Romanii in corpore, la 1200, au parasitu alegerea nefinita.“

\* \* \* (*Ministeriulu Romaniei*) in fine dupa multa truda s'a compusu astu-felu : M. Costachi Epureanu presiedinte, resbelu G. Manu, lucrări publice G. Gr. Cantacuzinu, finencie C. Gradisteanu, esterne P. P. Carpu, culte V. Pogoru justitia Al. Lachovari. Trei dintre ei sunt tineri de 32—34 ani.

## Din strainetate.

△ (*Alesandru Dumas bet.*) de câte-va dîle petrece la Madrid, in capital'a Spaniei, unde se ocupa multa adunandu date pentru unu nou opu, ce va portá titlulu „Trecutul, presintele si viitoriulu Spaniei.“ — Betranulu scriitoriu este primitu fôrte bine, mai alesu de catra femei, cari in continuu lu-onoréza cu buchete de flori ; ér barbatii lu-stiméza multu. Dîlele trecute fiindu intr'o societate, cine-va a facutu paralela intre elu si fiulu seu, la ce betranulu respunse suri-diendu : „Intre mine si fiulu meu este numai o deosebire : eu iubescu femeile, elu nu le iubescu ; elu s'a insoratu si eu am remasu neinsoratu. — Atât'a-i totu !“

△ (*Mórtea lui Roqueplan*) a facutu mare sensatiune in parasiani, că-ci elu érá unu omu fôrte placutu si ca atare érá favoritulu loru. Despre dinsulu circuléza mai multe istoriöre interesante. — Intr'o dî se intalni cu unu amicu alu seu si l'a intrebatu, cum se simte ? „Fôrte reu !“ respunse amiculu — am dorere de stomacu, sum multu morbosu.“ „Te compatimescu fôrte, — dise Roqueplan — cu atâtu mai vertosu, că si eu patimescu de asemenea morbu.“ Dupa câte-va dîle érá conveni cu amiculu seu. „Cum te laudi cu sanetatea ?“ incepù Roqueplan. — „Totu reu !“ — „Adio ! — lu-intrepruse nestorulu — nu te mai potu compaá timi, că-ci m'am insanetosiatu !“ Pe timpulu candu erdirigintele teatrului „Varietés“ lu-cercetá unu tineru scriitoriu de drame, ca sê-i citésca o vaudeville-a nóua. Dirigintele aprinse o sugare si dîse : „Unu actu nu pote durá mai lungu timpu, decātu câtu mi-trebuie, ca sê fumediu sugarea ast'a ! Déca opulu dtale nu va recere mai multu timpu decātu atât'a — lu-voiui primi. Scriitoriulu de drame nu érá cetitoriu rapede, pe langa aceea gangăviá pucinu. Cu câtu se nisuiá a ceti mai rapede, cu atâtu se cofundá mai multu, — dar totusi a finitu, pre candu se gatá sugarea lui Roqueplan. „Ce dîci de pies'a mea ?“ — intrebà autoriulu. — „Minunata ideia, — respunse dirigintele — tat'a, muma, fiulu si fic'a toti gangăvescu, — din pies'a acést'a s'a poté face ceva.“ „Nu asié, domnule diriginte, nu porsónele din piesa gangăvescu, ci eu am gangăvit.“ „Asié dara n'are nici unu pretiu, nu-mi trebuie.“

△ (*Diuarielie din Valenci'a*) scriu de unu casu fôrte ingrozitoriu. — Septemanile trecute unu locui toriu de acolo s'a dusu la venatu, incocitu de fiulu seu (in etate de siepte ani.) Rentorcendu-se sér'a, spuse că fiulu loru a fugitu — si că numai tardîu i-a aflatu unu caltiunu si in fine că de siguru l'au mancatu lupii. Venindu casulu acést'a la cunoscenti'a politiei, de locu se si tramisera mai multi venatori la locul de venatu. — Venatorii tramisi au avutu si cani, cu ajutoriulu carora in scurtu si aflara o grópa sapata decurendu. Dupa ce cercara internulu grópei, aflara acolo copilulu ucisu, si precum aretau semnele, copilulu a fostu ingropatu de viu. Crudolulu parinte apoi fu dusu pe nesciute la inchisóre, ca sê nu iriteze poporulu. Abié se latî acésta faima, poporulu impresorá cas'a ucigatoriului si inarmatu cu cutîte si altele pretindea ca de locu sê se esecute sentinti'a a supra parintelui crudelu.

△ (*Ostasiulu.*) Intr'o „Carte de cetitu“ (francesa) ce se intrebuintéza ca manualu in mai multe scoli, se pôte ceti urmatória descriere a ostasiului : „Ostasiulu nu e mai multu omu, elu numai a fostu. Stá la paza ca sê nu omóra cine-va séu sê nu furo cine-va pe altulu. — Elu inse in timpu de resbelu omóra ; dar aceia ; pre cari i omóra sunt — inimici. In timpu de pace ajuta guvernantei, ca sê grigésca de copii si e ultim'a sperantia a bucatareseloru. Ostasiulu nu se afla numai prin casarme, ci si in sicrie. Ostasiulu decomunu costa multi bani, dar elu este neaperatu de trebuintia, că-ci face serviciu extraordinarie.“

△ (*Lotrii de la Maratonu.*) O fapta grósnica si multu rusnatória pentru greci, a avutu locu in un'a din septemanile trecute in Greci'a. Relativu la acést'a fapta diuarielie din strainetate scriu urmatóriele : „Lordulu Iocelin F. Muncaster, care cu pucinu timpu mai mai nainte a sositu din Engliter'a la Athen'a insocitu de tiner'a socia, avocatulu Vyner si alti facu la 11 apr. o escursiune la Maratonu. Lordulu cunoscea deja

cutesanti'a lotriloru grecesci, pentru aceea s'a si in-  
grigitu de a avé câti-va paditori pe langa dinsulu. —  
Rentorcandu-se, intrég'a societatea fú intimpinata cu  
puscature din mai multe parti. Surugii dederá fráu  
liberu cailoru, ca cu atátu mai usioru sê póta scapá,  
inse ataculu se repeta si in fine lotrii impresurara tra-  
surele. De scapatu, nici vorba nu erá. Surugii si da-  
mele fura tramisi indereptu ér barbatii retienuti. Lo-  
trii pretinsera 32,000 sterlingi pentru liberare. Lordu  
Muncaster fu eliberatu subu conditiunea, cá va solvi  
sum'a pretinsa, si déca nu va poté, l'au constrinsu sê-si  
deie cuventulu de onóre, cá se va rentorná in prinsória.  
Scirile cele mai próspete ni spunu, cá lotrii au si ucisu  
pe prisionieri. Acestu faptu uriciosu a alarmatu Europ'a  
intréga. Diuarele straine ne spunu, cá guvernulu en-  
glesu si italianu cere satisfactiune de la Greci'a.

△ (*Plebiscitulú din Franci'a.*) dupa cum ni spunu  
mai multe telegrame din Paris, resultá urmato-  
riale: „cu „da“ a votatu (afara de Algir) 7.210,296;  
ér cu „nu“ 1.230,610. Dintre ostasi 25,000 a votatu cu  
*nu*. La anulu 1851 33,090 de ostasii a votatu cu *nu*. —  
In Paris, Bordeaux, Marseille, Toulouse majoritatea a  
votatu cu *nu*. La sate inse si in orasie mai mici majoi-  
ritatea a votatu pentru imperati'a.

### Felurite.

△ (*Proverbe rusesci despre femei.*) Inca si cea mai  
intielépta femeia va fi neimpacata inimica a aceluia,  
care i va laudá intieleptiunea, dar va dubitá despre  
frumseti'a ei. — Barbatii in casetorie potu fi neutrali;  
dar femeile, din amoru trecu numai in invidia. — Pana  
candu femei'a e tinera si frumoasa, pana atunci nu-i place  
velulu. — Sórtea numai o mangaiare a datu feteloru  
betrane; aceea adeca, cá si nevetele sunt mori-  
tórie. —

△ (*Schiller — fara anima.*) Dupa ce medicii aru  
fi seccionatu cadavrulu lui Schiller, au aflatu, cá ge-  
nialulu poetu a traitu mai numai cu frumosu formatulu  
seu capu. Profesorii de medicina au dechiaratu una-  
nimu, cá nici odata nu au vediuu inca unu cadavru  
atátu de sdrobitu; din splina aflara numai o bucata,  
ér in locu de anima, numai o piele mica. — Se díce, cá  
nainte de ce a moritu cu câte-va minute a dísu, cá se  
simte bine si tóte le vede in colori frumoase. — Mórtea  
lui a fostu fórté usióra.

△ (*Unu dandi*) si venatoriu passionatu, totu-de-  
odata se laudá cá elu a impuscatu unu „iepure negru.“  
— „Pitiórele grumadii si pantecede iepurelui erau  
negre — dícea elu — si pentru aceea la prim'a vedere  
mi se impariá, cá este iepure albu, dar numai dupa ce  
l'am impuscatu am observatu, cá este de totu negru!“  
Minunatu!

△ (*Pope*) dícea i „Femei'a chiar asié face cu bar-  
batii, ca jocatorii de siacu cu figurele sale; nici un'a  
dintre figure nu-i preocupa atentiunea intru atát'a,  
incátu sê nu fia cu atentiune la fia-care.“

△ (*Papa Benedictu alu XIV.*) dispensandu pentru  
cununia pe unu domnu betranu si surdu, i díse: „Cu  
atátu mai vertosu ti-implinescu cererea, cá-ci sum con-  
vinsu, cá dta voi avé o viétia familiaria fórté liniscita!“

### Gâcitura numerica.

De Linc'a Sioncodi.

|                       |  |
|-----------------------|--|
| 6, 25, 10, 14, 23.    | O fiantia gratiósá;  |
| 5, 10, 24, 13.        | Melodia armoniósá;   |
| 21, 3, 1, 3, 21, 22,  | { Suntu Romanii de presinte, —<br>Inse tiene numai minte.!!! |
| 28, 9, 16, 17,        | { Actorii de lume<br>Jóca desu estu nume;                    |
| 4, 20, 19, 15,        | Semnulu Apollinei;   |
| 18, 2, 8, 27, 26, 29, | Domnulu Romaniei;  |
| 1—29,                 | { E o dómna pré stimata<br>De Romanii laudara.               |

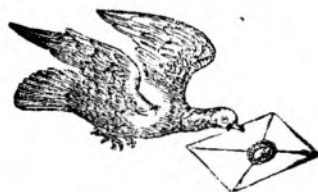
Deslegarea gâciturei de siacu din nr. 15.

E fic'a 'ntieleptiunei incantulu frumsetiei,  
Profumulu preferintiei, desemnulu purpuriu,  
Valórea cuviintiei cunun'a tineretiei;  
E lina, gratiósá ca ceriulu azuriu.

Modesti'a.

Deslegare buna primiramu de la dómn'a Ecata-  
rina Olariu; si de la domnii Constantinu Ungureanu,  
Petru Sporea, Ilia Sporea, Alesandru Frumosu, Geor-  
giu Michailovicu Ioachim Munteanu.

### Post'a Redactiunii.



„La campulu libertátii“ Se vede, cá o scrisa cu graba,  
pentru aceea a si remasu imperfecta.

**Naseudu.** A. C. L. din cantecele populare vomu alege  
câte-va. Tramite-ni si altele, inse scrise mai curatu!

**Somoschezu.** Vomu face totu ce va fi posibilu, cu tóte cá  
anevoie credemu. . .

**Braila.** Esemplarie complete din inceputulu anului se mai  
afla inca.

„Speranti'a“ de Schiller, e fórté monotonu tradusa, — éra  
„Prim'a miscare a omulu!“ se vede a fi prim'a incercare a dtale.